

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Sžk/6/2019
Identifikačné číslo spisu: 1015201721
Dátum vydania rozhodnutia: 30.04.2020
Meno a priezvisko: Mgr. Peter Melicher
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1015201721.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: EnergyCell, s. r. o., Pri Zvonici 25, Bratislava, IČO: 44 755 970, zastúpený: POLÁČEK & PARTNERS s. r. o., advokátska kancelária, so sídlom Hurbanovo námestie 1, Bratislava, IČO: 50 568 124, proti sťažovateľom (pôvodne žalovaní): 1/ Západoslovenská distribučná, a. s., Čulenova 6, Bratislava, IČO: 36 361 518, 2/ ZSE Energia, a. s., Čulenova 6, Bratislava, IČO: 36 677 281, obaja zastúpení: ius aegis s. r. o., advokátska kancelária, so sídlom Ferienčíkova 7, Bratislava, IČO: 36 857 203, o žalobe proti inému zásahu orgánu verejnej správy, o kasačnej sťažnosti žalovaných proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/221/2015-153 zo dňa 11. apríla 2018 jednohlasne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/221/2015-153 zo dňa 11. apríla 2018 v časti výroku o trovách konania z r u š u j e a v e c v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

O d ô v o d n e n i e

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj ako „krajský súd“) uznesením č. k. 2S/221/2015-153 zo dňa 11. apríla 2018 odmietol žalobu podľa § 98 ods. 1 písm. g/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S. s. p.“) a o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania v zmysle § 170 písm. a/ S. s. p..

2. V odôvodnení rozhodnutia krajský súd uviedol, že sa primárne zaoberal otázkou svojej právomoci vo veci konať a rozhodnúť podľa § 252 a nasl. S. s. p. a v tej súvislosti aj otázkou pasívnej vecnej legitímácie žalovaných v prvom a druhom rade. Zákon č. 309/2009 Z. z. o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 309/2009 Z. z.“) v žiadnom svojom ustanovení nezveruje žalovaným právomoc konať a rozhodovať o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach iných fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy. Takisto neurčuje, žeby žalovaní konali vo verejnom záujme. Z dôvodovej správy k zákonu č. 309/2009 Z. z. vyplýva, že účelom zákona je optimalizácia fungovania trhu s elektrinou v oblasti KVET a OZE a podpora decentralizovanej

výroby elektriny. Hoci zákon č. 309/2009 Z. z. obsahuje niektoré ustanovenia verejnoprávneho charakteru, jeho hlavným cieľom je pozitívne ovplyvnenie podnikateľského prostredia medzi subjektmi súkromného práva. Krajský súd s poukazom na nález Ústavného súdu SR sp. zn. PL. ÚS 50/2015 zo dňa 22.3.2017 dospel k záveru, že spor, ktorý vznikne v súvislosti so záverom prevádzkovateľa regionálnej distribučnej sústavy, že výrobca elektriny si nesplnil niektorú zo zákonných povinností vyplývajúcich z § 4 ods. 2 zákona č. 309/2009 Z. z., sa môže stať predmetom preskúmania v rámci civilného, občianskoprávneho súdneho konania na základe podanej civilnej žaloby. Navyše, žalovaní hmotnoprávne postupujú pri uzatváraní zmlúv podľa ustanovení Obchodného zákonníka, ktorý je právnym predpisom súkromného práva. Petit žaloby, o ktorej mal správny súd v predmetnej veci rozhodnúť, je inými slovami preformulovaný petit žaloby na plnenie (uhrádzanie dlžných súm na základe faktúr, uzatvorenie zmluvy), o ktorej koná súd v civilnom sporovom konaní. Napokon, tento záver podporujú aj rozhodnutia Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 38Cb/173/2014 zo dňa 19.1.2015 aj Okresného súdu Košice I sp. zn. 9Cb/1/2015 zo dňa 21.1.2015, ktoré meritórne rozhodli v identickej právnej veci. Vzhľadom k uvedenému krajský súd konštatoval, že vec nepatrí do právomoci správnych súdov, ale do právomoci súdov v civilnom sporovom konaní, ktoré budú konať na základe civilnej žaloby. Z uvedeného dôvodu považoval krajský súd žalobu v správnom súdnictve za neprípustnú, a preto ju odmietol podľa § 98 ods. 1 písm. g/ S. s. p.. O práve účastníkov konania na náhradu trov konania krajský súd rozhodol podľa § 170 písm. a/ S. s. p. a žiadnemu z účastníkov konania nepriznal právo na náhradu trov konania, pretože žaloba bola odmietnutá.

3. Proti II. výroku - výroku o nároku na náhradu trov konania - predmetného uznesenia krajského súdu podali žalovaní v 1. a 2. rade v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť podľa ust. § 440 ods. 1 písm. f/ a g/ S. s. p., nakoľko podľa ich názoru im krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočniť im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, pričom rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

4. V kasačnej sťažnosti sťažovatelia namietali, že krajský súd nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu pri rozhodovaní o náhrade trov konania, nakoľko v danej veci je potrebné aplikovať zákonné ustanovenie, ktoré odráža zodpovednosť žalobcu za nedôvodne podanú žalobu a sankcionuje ho povinnosťou v takomto prípade znášať trovy konania. Žalobca je teda procesne zodpovedný za podanie neopodstatnenej žaloby a v zmysle ustanovenia § 171 ods. 1 S. s. p. (ktoré vychádza zo zásady procesného zavinenia) povinný trovy konania vynaložené žalovanými nahradiť. Žalovaní zdôraznili, že už vo svojom vyjadrení k žalobe uviedli, že nie sú orgánmi verejnej správy, ktorým by zákon č. 309/2009 Z. z. zveril rozhodovanie o právach a povinnostiach iných subjektov, že ide o súkromnoprávny spor, a z uvedených dôvodov ich konanie nepodlieha súdnemu prieskumu v správnom súdnictve.

5. Podľa názoru žalovaných je jednoznačne preukázané, že žaloba bola žalobcom podaná nedôvodne, bola súdom odmietnutá pre nedostatok procesných podmienok, vznik ktorých spôsobil žalobca. Preto navrhli napadnuté uznesenie krajského súdu v jeho II. výroku o náhrade trov konania zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“ alebo „kasačný súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ S. s. p.) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 S. s. p. a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalovaných v 1. a 2. rade je dôvodná (§ 462 ods. 1 S. s. p.).

7. Podľa § 2 ods. 1 S. s. p. v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

8. Podľa § 2 ods. 2 S. s. p. každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

9. Predmetom kasačného konania v danej veci bolo uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/221/2015-153 zo dňa 11. apríla 2018, ktorým podľa § 98 ods. 1 písm. g/ S. s. p. odmietol žalobu z dôvodu, že vec nepatrí do právomoci správnych súdov, ale do právomoci súdov v civilnom sporovom konaní, a preto je neprípustná. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania v zmysle § 170 písm. a/ S. s. p..

10. Podľa § 170 písm. a/ S. s. p. žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania, ak konanie bolo zastavené.

11. Podľa § 171 S. s. p. ak účastník konania procesne zaviniť odmietnutie žaloby alebo zastavenie konania, správny súd prizná trovy konania ostatným účastníkom konania. Ak účastník konania procesne zaviniť trovy konania, ktoré by inak neboli vznikli, správny súd prizná náhradu týchto trov ostatným účastníkom konania.

12. Ak žaloba bola odmietnutá alebo bolo konanie zastavené podľa § 99 S. s. p. platí všeobecná zásada, že žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania. Z tejto všeobecnej zásady existuje zákonná výnimka zakotvená v § 171 S. s. p. a to vtedy, ak účastník konania procesne zaviniť odmietnutie žaloby alebo zastavenie konania.

13. Vo všeobecnosti však platí, že náhradu nákladov konania ovláda zásada úspechu vo veci, ktorá je doplnená zásadou zavinenia. Zásada procesnej zodpovednosti za zavinenie bola transformovaná v novej procesnej správnej úprave do podoby vyjadrenej v § 171 S. s. p. a znamená, že trovy je povinný platiť ten z účastníkov konania, ktorý zaviniť, že vznikli. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada trov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím správneho súdu tomu, kto ich vznik zaviniť. Náhrada týchto trov sa prisudzuje bez ohľadu na výsledok správneho súdneho konania. Náhrada trov konania priznaných podľa § 171 S. s. p. sa vzťahuje na účelne vynaložené trovy. Ide o vyjadrenie všeobecného princípu, že nárok na náhradu trov je úzko spätý s účelnosťou ich vynakladania pri uplatňovaní práva na súdnu ochranu. Pri posudzovaní nároku na náhradu trov konania v spojení s ustanovením § 171 ods. 1 S. s. p. je správny súd povinný skúmať, či niektorý z účastníkov konania zaviniť, že žaloba sa musela odmietnuť alebo konanie zastaviť.

14. Krajský súd v napadnutom uznesení rozhodol o trovách konania podľa § 170 S. s. p. tak, že ich náhradu nepriznal žiadnemu z účastníkov konania, nakoľko bola žaloba odmietnutá. Podľa sťažovateľov sa krajský súd v odôvodnení uznesenia nevysporiadal so skutočnosťou, či to bolo práve konanie žalobcu, na základe ktorého bola žaloba odmietnutá. Podľa sťažovateľov je žalobca procesne zodpovedný za podanie neopodstatnenej žaloby a v zmysle ustanovenia § 171 ods. 1 S. s. p. (ktoré vychádza zo zásady procesného zavinenia) povinný trovy konania vynaložené žalovanými nahradiť. Žalovaní zdôraznili, že už vo svojom vyjadrení k žalobe uviedli, že nie sú orgánmi verejnej správy, ktorým by zákon č. 309/2009 Z. z. zveril rozhodovanie o právach a povinnostiach iných subjektov, že ide o súkromnoprávny spor, a z uvedených dôvodov ich konanie nepodlieha súdnemu prieskumu v správnom súdnictve. Kasačný súd sa stotožňuje s argumentom sťažovateľov, nakoľko z uznesenia krajského súdu nevyplýva, ako sa vysporiadal s otázkou zavinenia odmietnutia žaloby, resp. či sa ňou súd počas rozhodovania o nároku na náhradu trov vôbec zaoberal, a ako dospel k právnomu posúdeniu, na základe ktorého vylúčil aplikáciu § 171 S. s. p. a rozhodol podľa ust. § 170 S. s. p..

15. Nakoľko krajský súd žalobu odmietol z toho dôvodu, že je neprípustná, pretože vec nepatrí do právomoci správnych súdov, bolo povinnosťou súdu pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov zaoberať sa otázkou zavinenia, teda či niektorý z účastníkov konania zaviniť situáciu, v dôsledku ktorej bolo potrebné žalobu odmietnuť. Ak krajský súd nepostupoval uvedeným spôsobom, je potrebné konštatovať, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, resp. rozhodnutie krajského súdu v časti nároku na náhradu trov konania je nedostatočne odôvodnené.

16. Z preskúmaného súdneho spisu je zrejmé, že k odmietnutiu žaloby zo strany krajského súdu

nedošlo bezprostredne po jej podaní, ale až v priebehu konania, počas ktorého žalovaní, obaja zastúpený právnym zástupcom, zaslali súdu vyjadrenie k žalobe, predložili administratívny spis, vo veci sa dokonca uskutočnilo pojednávanie. Medzi účastníkmi konania a súdom tak vznikol procesnoprávny vzťah, títo boli právne zastúpený, a trovy konania, ktoré museli vynaložiť je potrebné považovať za účelne vynaložené. Z uvedeného vyplýva, že krajský súd napriek tomu žalobu odmietol a žiadnemu z účastníkov konania nepriznal nárok na náhradu trov konania bez toho, aby skúmal pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania otázku zavinenia v zmysle ust. § 171 S. s. p..

17. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, najvyšší súd námietky sťažovateľov uvedené v kasačnej sťažnosti vyhodnotil ako dôvodné, nakoľko rozhodnutie krajského súdu v časti nároku na náhradu trov konania bolo nesprávne právne posúdené. Z týchto dôvodov potom najvyšší súd rozhodnutie krajského súdu podľa § 462 ods. 1 S. s. p. v časti výroku o trovách konania zrušil a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie.

18. V ďalšom konaní bude krajský súd v zmysle ustanovenia § 469 S. s. p. viazaný právnym názorom kasačného súdu vysloveným v tomto rozhodnutí. Preto bude povinnosťou správneho súdu v ďalšom konaní postupovať vo vyššie načrtnutej línii.

19. V novom rozhodnutí rozhodne krajský súd aj o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 S. s. p.).

20. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.